

“HAK VERİLMEZ ALINIR” MI?

Aydınlık Gazetesi, 10 Kasım 2015

Yıldırım Koç

Sınıf mücadelesinin karmaşıklığını kavrayamayanların ürettiği bazı sloganlar tekrarlandıkça gerçek sanılıyor.

Bu nitelikteki sloganlardan biri, “hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır”.

Eğer sınıf mücadelesinin tarihiyle ilgilenmiyorsanız, bu söz çekici gelebilir. Hakkı size kimse vermiyor; siz kendiniz alıyorsunuz; zaferi de sokakta eylemlerle kazanıyorsunuz.

Benzer bir slogan da, “işçiyiz, haklıyız, kazanacağız.”

Haklısınız. Öyleyse kazanacaksınız; çünkü haklılar kazanır.

Bu iki slogan da temelden yanlış.

HAKLI OLAN DEĞİL, GÜÇLÜ OLAN KAZANIR

Kapitalist düzende ve öncesinde haklar, haklı olup olmadığınıza göre değil, güçlü olup olmadığınıza göre belirlenir. Uluslararası sendikacılık hareketinde kullanılan bir ifadeyle, kapitalist düzende, haklılık güç değildir; güçlü olan haklıdır.

Rahmetli Süleyman Demirel’in veciz ifadesiyle, “ne kadar ekmek, o kadar köfte.” “Ne kadar güç, o kadar hak.”

Diğer bir deyişle, kazanmayı sağlayan haklılık değil, güçtür. İnsanlık tarihine bakın. Haklı olan ne kadar çok mücadele başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Eğer haklı olan kazanıyor olsaydı, birçok mücadelenin sonucu farklı olurdu.

Eğer bu söz doğruysa, kazananlar haklı olanlardır. Halbuki insanlık tarihinde kazananların büyük bölümü haksız olan güçlülerdir.

Bu nedenle, “haklıyız, kazanacağız” sözü yerine, “haklıyız, güçlüyse kazanacağız” demek gerekir.

Peki, “güç” nedir?

“Hak verilmez alınır, zafer sokakta kazanılır” mı?

Bu da değil.

GÜCÜN KAYNAĞI FARKLIDIR

Güç ile sokak mücadelesi özdeş değildir.

Gün olur gücünüz size kavga dövüş olmadan önemli haklar kazandırabilir.

1926 yılında 788 sayılı Memurun Kanunu kabul edildi.

788 sayılı Memurin Kanununa göre memurlara üç yılda bir yüzde 10 veya yüzde 15 oranında zam verilecekti. 25 yıl çalışan memur emekliliğe hak kazanıyordu. Emekli aylığı, son 10 yıl içinde alınan en yüksek aylığın yüzde 50’si kadardı. 25 yıldan fazla çalışılan her yıl için yüzde 50 oranına 2 puan ekleniyordu. Yılda 30 gün ücretli izin hakkı vardı. Ayrıca resmi doktorun raporu süresince memur izinli sayılıyor ve aylığında bir indirim yapılmıyordu. Memura, kaymakam veya valinin onayıyla yılda üç defaya kadar 8 gün ücretli izin verilebiliyordu. Memurun haftalık çalışma süresi Bakanlar Kurulu tarafından belirleniyor ve mevsime göre günde 6 ila 8 saat arasında değişebiliyordu. Memurlar ve bakmakla yükümlü oldukları kimseler, devletin sağlık hizmetlerinden parasız olarak yararlanabiliyordu.

Memurlar 1931 yılında faal işgücünün yüzde 1,2’sini oluştururken, ulusal gelirden yüzde 7,1 oranında bir pay alıyorlardı.

Memurlar işgücülerini devlete satan ücretlilerdir; işçi sınıfının parçasıdır. Memurin Kanunu ile tanınan haklar, ülkenin o günkü koşullarına göre son derece ileridir. Diğer ülkelerle kıyaslandığında da çok önemli kazanımlar söz konusudur.

Peki, bu çok ileri haklar sokakta mı kazanıldı?

Hayır. 1926 öncesinde devlete ve hükümete karşı bir memur eylemi yoktur.

Peki, bu haklar lütufla mı verildi?

Hayır. 1926 yılında memurlar çok güçlüydü.

Nasıl güçlüydü?

Yeni bir devletin kurulabilmesi, yeni bir milletin yaratılması ve ekonomik bağımsızlığın sağlanması için devletin vasıflı ücretli işgücüne büyük ihtiyacı vardı. Vasıflı ücretli işgücü de çok azdı. Bu nedenle bu insanlar çok güçlüydü. Bu güçleri sayesinde kavga dövüş olmadan büyük haklar elde ettiler.

Sınıf mücadelesi genellikle zannedildiğinden çok daha karmaşıktır; ilkelik ve cehalet kaldırmaz.